

PLÁNOVÁNÍ BOJOVÉHO POUŽITÍ LETECTVA FRONTU V HROMADNÝCH ÚDERECH PRVNÍ VZDUŠNÉ OPERACE

Sovětská vojenská věda tvůrčím způsobem řešila otázky operačně strategického použití letectva v operacích, ale i celkově ve válce. Byla uskutečněna řada velkých vzdušných operací a sražení, v jejichž průběhu bylo rozhodujícím způsobem ničeno fašistické letectvo, vybojována strategická nadvláda ve vzduchu, a tím byly vytvořeny základní podmínky pro úspěšné vedení velkých strategických útočných operací. K řešení těchto otázek přistupovalo sovětské velení tvůrčím způsobem. Přitom vždy bylo přihlíženo ke konkrétní situaci na bojišti. Z toho byl vyhodnocen správný závěr, že jenom hromadné použití letectva na hlavním směru, v rozhodujícím okamžiku dovolí dosáhnout největších výsledků. Jako příklad je možné uvést leningradský směr, kde bylo přijato rozhodnutí — uskutečněním vzdušné operace oslabit nepřátelské letectvo a zamezit tak náletům nepřátelského letectva na Leningrad. Ráno 25. června 1941 uskutečnilo 236 letounů bombardovacího a 224 stíhacího letectva Severního frontu, Baltského a Severního námořního letectva hromadný úder na 19 nepřátelských letišť. V průběhu úderu bylo zničeno 41 letounů, přičemž sovětské letectvo nemělo žádné ztráty. V další dny nálety sovětského letectva pokračovaly. Celkem za šest dní byl uskutečněn úder

na 39 letišť nepřítele a zničeno na nich celkem 130 letounů. Je třeba vidět, že tyto první úspěchy sovětského letectva měly rozhodující význam, protože se snížila intenzita náletů nepřátelského letectva na Leningrad a bylo dokázáno, že sovětské letectvo i přes velké ztráty na počátku války je bojeschopné a může plnit rozhodující úkoly.

Vzdušná operace zaujala významné místo v operačním umění sovětského letectva a stala se jednou z hlavních forem jeho použití.

Celkem v průběhu Velké vlastenecké války sovětské letectvo uskutečnilo 9 vzdušných operací s cílem zničit letecké uskupení nepřítele — viz **tabulku 1**. Mezi nejzajímavější patří vzdušné operace, které byly uskutečněny v době od 6. do 8. května a od 8. do 10. června 1943. Byly zahájeny na začátku bitvy u Kurska. První vzdušné operace se zúčastnilo šest leteckých armád (1., 15., 16., 2., 17. a 8. letecká armáda) od Západního, Brjanského, Středního, Voroněžského, Jihozápadního a Jižního frontu.

Ve druhé vzdušné operaci působily tři letecké armády (1., 15., 2.LA) a svazky dálkového letectva. Po uskutečnění těchto vzdušných operací bylo nepříteli zničeno 750 letounů.

Vzdušné operace byly vždy zahajovány na začátku velkých útočných operací sovětských ozbrojených sil a měly rozhodující vliv na jejich průběh a výsledek. Úspěchy, kterých bylo dosaženo při jejich vedení, měly i rozhodující úlohu při vybojování strategické nadvlády ve vzduchu.

Zkušenosti ze vzdušných operací uskutečněných v květnu roku 1943 ukázaly na výjimečnost utajeného plánování a organizace bojové činnosti letectva, dosažení překvapení při vedení prvních hromadných úderů. Po vyhodnocení výsledků vzdušné operace byly však přijaty i praktické závěry.

Analýza bojové činnosti letectva potvrdila, že efektivnost úderu se dosahovalo v těch případech, kdy byly přesně a zodpovědně rozpracovány otázky současného zničení nepřátelského letectva jak na letištích, tak i ve vzduchu při přesném centralizovaném řízení skupin letectva ve vzduchu z velitelských stanovišť sovětského letectva.

S vybojováním strategické nadvlády ve vzduchu se vzdušné operace, vedené ke zničení nepřátelského letectva, neprováděly. Činnost leteckých svazků a útvarů se soustřeďovala především na podporu a obranu pozemních vojsk a úkoly spojené s udržením převahy ve vzduchu se pak úspěšně řešily vedením samostatných hromadných úderů, vzdušných sražen a bojů v průběhu frontové operace nebo samostatně.

Vedení bojové činnosti frontu na začátku Velké vlastenecké války ukázalo na nízkou efektivnost letecké podpory pozemních vojsk. **Podřízení svazků a útvarů letectva frontu do pozemních divízi** (neznalost velitelských štábů pozemních vojsk při plánování palebného ničení nepřítele letectvem a soustředění úsilí letectva na vedení úderů na přední okraj nepřítele) **nepřineslo požadované výsledky**, což se projevilo i nesplněním některých úkolů vojsk frontu.

Druhá světová válka nám ukázala řadu zvláštností v metodách, jak dosáhnout útočnickem stanoveného cíle — zničit nepřátelské letectvo.

Nejdůležitější z nich byla snaha útočnicka již na samém počátku války způsobit rozhodující ztráty sovětskému letectvu, ve velmi krátké době vybojovat nadvládu ve vzduchu a vytvořit si tak výhodné podmínky pro úspěšné uskutečnění prvních útočných operací na válečnici.

Z bojové činnosti k vybojování nadvlády ve vzduchu jak ze strany Německa, tak ze strany Japonska, lze vyvodit řadu specifických závěrů.

Hlavními z nich byly:

1. Prakticky ve všech případech bylo dosaženo překvapivého úderu proti nepříteli na počátku války. Výjimku tvořil pouze Anglie, která v té době měla v systému PVO zařazeny radiolokátory.

Závislost průběhu operací na válečnici k vybojování a udržení nadvlády ve vzduchu určovala zákonitost udržení a zvyšování aktivity letectva, a to i v následující roky po ukončení druhé světové války.

3. Vysoká výslednost a účinnost bojové činnosti při úderech na letiště a pozemní vojska.

4. Maximální využití bojového úsilí letectva v průběhu vedení bojové činnosti s cílem dosáhnout převahy ve vzduchu. K vyřešení tohoto úkolu útočník potřeboval od jednoho až dvou dnů do několika dnů. Výjimku tvořila sovětsko-německá fronta, kde hlavnímu stanu fašistických vojsk i přes nenadálý a překvapivý útok a velké ztráty sovětského letectva zařazeného v okruzích jako letectvo frontu s decentralizovaným velením, se nepodařilo splnit úkol narušení bojeschopnosti sovětského letectva.

Odpor sovětského letectva zlomen nebyl, o čemž svědčí zvýšená aktivita ve vzdušných bojích, uskutečnění řady plánovaných úderů na německá letiště a zvýšené působení na útočnické německé vojska. Tomu přispělo okamžité zrušení letectva frontu, především vytvořením leteckých armád s centralizovaným velením.

Závislost průběhu operací na válečnici k vybojování a udržení nadvlády ve vzduchu určovala zákonitost udržení a zvyšování aktivity letectva, a to i v následující roky po ukončení druhé světové války.

Události na Blízkém východě v červnu 1967 plně potvrdily, že i v současnosti, v konkrétních podmínkách situace útočník může prakticky v plném rozsahu při řešení problému vybojování nadvlády ve vzduchu zopakovat zkušenosti z druhé světové války.

To znamená, že **problém vybojování nadvlády ve vzduchu má velký význam i v současných podmínkách.**

I dnes lze vycházet ze zkušenosti vedení bojové činnosti letectva při vybojování nadvlády ve vzduchu v období druhé světové války, dále pak z teorie i praxe řešení tohoto problému v letech poválečných. Přitom můžeme formulovat některá doporučení:

1. Nejdůležitější podmínkou zmenšení možnosti útočnicka k nenadálému napadení je udržení vysoké bojové pohotovosti útva-

rů a svazků letectva s cílem jejich včasného vyvedení zpod úderu nepřítele.

2. Rozhodující význam ke snížení efektivity prvních úderů letectva nepřítele má PVO. Proto ještě v míru tento systém musí být plně rozvinut, doplněn lidmi, bojovou technikou, palebnými průměry podle tabulek mírových počtů a musí být udržován ve stále bojové pohotovosti k odražení náletů vzdušného nepřítele.

3. Nutnou podmínkou zvýšené odolnosti vlastního letectva se jeví utajené zaujetí operační sestavy, kterého může být dosaženo především pečlivým maskováním míst skutečné dislokace letectva, využitím klamných letišť a systematickým manévrem letectva na operačních letištích, zvláště pak v době zvýšeného nebezpečí zahájení války.

4. V případech přezbrojování útvarů a svazků letectva, v přípravě leteckého personálu na novou leteckou techniku je vhodné toto uskutečňovat postupně samostatnými letkami ve speciálních střediscích přípravy, které se nacházejí v hlubokém týlu. Přitom je vhodné nepřerušovat výcvik na starých typech letounů.

5. V situacích, kdy nepřítel zostřuje mezinárodní situaci, nebo při provádění velkých cvičení v blízkosti státních hranic, potom mimo zvláštních opatření v bojové pohotovosti letectva je třeba řešit další úkoly, které povedou ke zneškodnění jakéhokoli pokusu nepřátelské země k vedení průzkumu všeho druhu.

6. S cílem organizace nutné k rozptýlení letectva na záložní letiště při vzniklé možnosti vedení úderů nepřítelem ze vzduchu je zapotřebí ještě v míru mít pečlivě rozpracovaný a prověřený praktický plán letištního manévru útvarů a svazků. Přitom letiště rozptýlu musí být již v míru vybavena letištními technickými prostředky, prostředky spojení, aby byly plně schopny zabezpečit bojovou činnost letectva z těchto letišť.

7. Vážnou úlohu při ochraně letectva na letištích, jak potvrzují zkušenosti z druhé světové války, ale i lokálních válek, má okamžitě vyzkoušení útvarů a svazků letectva o vzdušné situaci, průzkumu a správné využití prostředků REB. Je třeba vidět, že přesné organizovaná a uskutečněná opatření těchto prostředků v souladu s pečlivým operačním maskováním nám umožní snížit efektivnost působení prostředků ničící nepřátelským letectvem o 50 až 70 procent.

Vzdušná operace se uskutečňuje s cílem rozhodného zničení hlavního leteckého a raketového uskupení nepřítele a k vybojo-

vání nadvlády ve vzduchu. Pravděpodobná doba konání operace bude v rozmezí 3 až 5 dní. Plánování, ale i vedení této operace se zpravidla uskutečňuje ve třech nebo i více obdobích, v průběhu kterých se může uskutečnit 1 až 2 a na hlavním směru do třech hromadných úderů.

1. období — v průběhu 1 až 2 dní se většinou plánuje vést dva hromadné údery s cílem zničit PVO nepřítele v pásnu průletu dálkového letectva.

Úkol se zpravidla stanoví takto:

- zničit objekty prvního pořadí v pásnu frontu,

- umlčovat a ničit prostředky PVO nepřítele v pásnu průletu hlavních sil úderného letectva; v ostatních částech pásma frontu zničit PVO na 50 %,

- minovat letiště, rozrušit VPD a ničit letectvo nepřítele ve vzdušných bojích a sraženích ve vzduchu,

- zjistit a ničit RJP nepřítele, celý systém velení letectva a PVO nepřítele,

Šířka pásma průletů bude zpravidla 80 až 120, ale i více km. Hloubka se plánuje do 200 až 250 km, jestliže bude působit dálkové letectvo.

2. období — jeho obsahem je:

- ničit taktické letectvo na letištích, ve vzdušných sraženích a bojích,

- ničit RJP nepřítele,

- pokračovat v boji s PVO nepřítele a se systémem velení PVO a letectva.

V tomto období se zasazují hlavní síly letectva na válčiči. Letectvo frontu zasazuje své hlavní síly k plnění úkolů ve prospěch dálkového letectva. Jsou uskutečněny 2 až 3 hromadné údery ve dvou dnech.

3. období — jeho cílem je dokončit zničení uskupení taktického letectva a RJP nepřítele, leteckých záloh.

Uskutečňují se 1 až 2 hromadné údery s cílem vybojovat nadvládu ve vzduchu a vytvořit tak podmínky pro strategickou účinnou operaci na válčiči.

Charakteristické zásady vzdušné operace:

- rozhodnost cílů vzdušné operace,
- hromadné použití letectva, sil a prostředků PVO a vojsk frontu,

- velký prostorový rozmach — celé válčiči a velké zatížení při vedení bojové činnosti letectvem,

- různorodý způsob vedení operace,
- složitost v organizaci součinnosti mezi operačními svazy, svazky, zvláště ve vzduchu,

— zřízení velení velkému množství různých prostředků,

— těžkosti v získání velkého množství informací na velitelském stanovišti na zemi v krátkém časovém období a rozpracování těchto informací pro vedení bojové činnosti letectva,

— rychlé rozvinutí a prudké změny vzdušných situací,

— ohraničená doba délky operace,

— složitost přípravy letištního zabezpečení letectva a velká spotřeba materiálních prostředků.

Plánování bojového použití letectva

První vzdušná operace na válčišti se uskutečňuje s cílem zničit letecké, raketové uskupení nepřítele a vybojovat nadvládu ve vzduchu. Tato operace se zpravidla plánuje před zahájením bojové činnosti — tedy i v míru. Přitom se letectvu úkoly na válčišti stanovují v odpovídajícím operačním nařízení frontu. To obsahuje:

— celkový zámysl,

— bojový úkol a další rozhodující údaje, na základě kterých velitel frontu určuje úlohu a místo frontu v operaci, konkrétní úkoly jednotlivým druhům vojsk a zbraní a určuje, kdo odpovídá za plánování (zpravidla velitele letectva frontu), protože splnění cíle vzdušné operace na válčišti se dosahuje společným úsilím všech druhů ozbrojených sil při rozhodující úloze letectva frontu.

Po získání nejdůležitějších výchozích údajů, spolu se štábem RVD a PVO a také s odpovídajícími důstojníky ze štábu frontu, štáb letectva frontu organizuje plánování bojového použití letectva. Při plánování jsou brány v úvahu plány použití RVD, PVO, sil a prostředků průzkumu, v některých případech i vzdušných výsadkových útvarů, na základě kterých je rozpracován **Plán účasti letectva frontu ve vzdušné operaci**. Ten zahrnuje:

● operační část,

● vysvětlivkový spis,

● plán — grafikon součinnostních sil a prostředků v prvním i druhém hromadném úderu letectva a RVD,

● plány a nařízení v oblasti velení, spojení, radiotechnického zabezpečení, leteckého průzkumu, letovodského, meteorologického, vyhledávacího, záchranného a inženýrského leteckého zabezpečení a operačního maskování.

1. Celková operační část se rozpracovává na mapě měřítka 1 : 500 000. Na ní se zakreslují uskupení letectva a PVO, raket-

ových uskupení, pozemní vojska do divize v to, objekty průzkumných a úderných (palebných) kompletů, prostředky REB a jiné zákresy, nutné pro zničení objektů nepřítele.

Na této mapě se zakresluje též uskupení vlastních vojsk, jeho operační sestava, určená pro útočnou vzdušnou operaci a také rozhodnutí velitele k účasti vojsk frontu ve vzdušné operaci na válčišti.

Dále se rozpracovává plán — grafikon hromadných úderů letectva a RVD, operačně taktická sestava letectva v prvním a druhém hromadném úderu, pásma průletu vlastního letectva, jeho objekty a prostory činnosti, prostory vzdušných sražení, zóny prostředků rušení a také hlavní ukazatele poměru sil vlastního a nepřátelského letectva — kvalitativní i kvantitativní poměry sil.

Pro organizaci součinnosti se zakresluje zámysl použití RVD, vojsk PVO i způsob odražení hromadných úderů letectva nepřítele. Jestliže jsou v operaci použity vzdušné výsadkové jednotky, určují se jim prostory vysazení, úkoly a způsob zabezpečení.

Celkovou operační část podepisuje náčelník štábu a velitel letectva frontu.

2. Ve vysvětlivkovém spisu se zpravidla řeší ty otázky, které není možné zakreslit na mapě.

Podrobně se rozvedou závěry ze zhodnocení raketového, leteckého i protivzdušného uskupení nepřítele, možný charakter činnosti, objekty prvního pořadí i pravděpodobný charakter prvních hromadných úderů ve vzdušné útočné (obránné) operaci nepřítele.

Stanoví se:

— zámysl vytvoření uskupení vlastních vojsk (sil) pro účast ve vzdušné operaci, jejich operační sestava,

— zámysl, cíle a pořadí splnění úkolů vojsky frontu po obdobích operace,

— pořadí uskutečněných hromadných úderů leteckých, raketových i dělostřeleckých,

— odůvodněné propočty podle rozhodnutí a očekávané výsledky bojové činnosti letectva frontu,

— výsledky různých variant modelů hromadných úderů s použitím výpočetní techniky,

— úkoly leteckých svazků, útvarů a jednotek,

— organizace součinnosti a velení.

3. **Plán — grafikon součinnosti zúčastněných sil a prostředků frontu** je hlavním pracovním dokumentem, podle kterého

všechny druhy vojsk stanovují organizaci přípravy a způsob plnění svých úkolů v prvním a druhém HÚ a v raketových a dělostřeleckých úderech.

V tomto plánu se stanoví:

- vyčleněné síly a prostředky,
- rozdělení letového úsilí,
- objekty ničení,
- množství sil a prostředků nutných ke zničení těchto objektů,
- časy vzletů letounů, doba uskutečnění úderu, začátek a konec zapnutí prostředků REB, letovodské rozpočty přiletu skupin k objektům a způsob úderu.

Plán musí obsahovat způsob zabezpečení letů úderného letectva od cíle na vlastní území přes první a druhou zónu nepřátelské PVO, součinnost stíhacího letectva s úderným letectvem, s vojskem PVO frontu v zónách odpovědnosti a v předpokládaných rajónech vzdušného sražení a bojů.

Je zapotřebí, aby plán řešil způsob činnosti zálohy stíhacího letectva frontu a vojsk PVO při zvyšování letového úsilí při odrážení hromadných náletů letectva nepřítele a také zálohy úderného letectva, vyčleněného pro zničení nově objevených raketových sil a soustředění letectva nepřítele na letištích.

V současné době je žádoucí vyčlenit zvláště síly a prostředky, stanovit plnění součinnosti úkolů při ničení objektů systému AWACS PLSS, Assault Breaker a také RS s plochou dráhou letu i raket středního doletu.

Plán — grafikon součinnosti podepisuje velitel letectva, RVD a PVO.

4. Všechny plány a nařízení podle druhu operačního týlového a speciálního technického zabezpečení se rozpracovávají ve štábu letectva frontu, jsou částí plánu účasti letectva frontu ve vzdušné operaci. Podepisuje je náčelník štábu letectva a odpovídající náčelník služby.

Konečnou etapou plánování je zpracování bojových rozkazů (nařízení) leteckým svazkům, útvarům a samostatným jednotkám. Jeví se jako správné, aby přílohou k rozkazu byla reprodukce Plánu — grafikonu součinnosti, a to ta část, která se bezprostředně dotýká svazku nebo útvaru, a hlavní nařízení k bojovému a speciálnímu zabezpečení.

Jakmile svazky a útvary dostanou bojový rozkaz (nařízení), uskutečňují obdobná opatření, která směřují k přípravě a vedení bojové činnosti ve vzdušné operaci.

Takovýto je požadavek pro splnění úkolů včasného plánování bojové činnosti letectva

frontu v první vzdušné operaci na válčišti.

Úloha štábu letectva frontu v procesu plánování

Všeckou práci v procesu plánování bojového použití letectva, RVD, vojska PVO, sil a prostředků REB uskutečňuje štáb letectva za celkové řízení štábu frontu. Tento koordinuje plánování oddělení a služeb letectva, štábu RVD a PVO, průzkumu a REB frontu.

Skupina vytvořená podle nařízení náčelníka štábu frontu, kterou řídí velitel (náčelník štábu) letectva, připravuje návrhy a předkládá je veliteli frontu. Velitel frontu přijímá rozhodnutí a vyhlašuje je. Tímto rozhodnutím jsou vytvořeny všechny výchozí podmínky pro plánování.

Před zahájením plánování určuje štáb letectva spolu se správou průzkumu frontu přehled objektů, jejich celkové množství a kategorie (první pořadí, objekty raketových, leteckých a protivzdušných uskupení). Na základě rozpočtu předpokládané efektivity ničení rozpracovávají se pak optimální varianty počtu nutných letounů na všechny cíle nebo nejdůležitější z nich. Výsledky propočtu se doloží veliteli letectva frontu pro jeho rozhodnutí a určení konkrétních vykonavatelů.

Hlavním kritériem přesnosti propočtu k přijetí rozhodnutí musí být:

- všestranné propočty pro překonání PVO nepřítele,
- rozpočty nutné pro stanovení modelu úderu spolu s rozpočty výpočetní techniky, bojové efektivity použitých sil a prostředků ničení.

Na základě toho je možné vyvodit, že správně postupuje ten štáb, který ničení objektů PVO v pásmu průletu úderného letectva v prvním a druhém HÚ předá RVD, pro větší pravděpodobnost ničení nejnebezpečnějších a pohyblivých objektů (baterie Patriot, zlepšený Hawk) a také znovu zjištěné palebné prostředky PVO. V sestavě zabezpečujícího sledu letectva plánuje skupinu stíhacího bombardovacího letectva se speciálními řízeními prostředky ničení PVO vysoké přesnosti a efektivity. Z toho je zřejmé, že takové propočty mohou připravit a informovat pouze specialisté letectva.

Při umlčení PVO nepřítele RVD může plnit tyto úkoly:

1. Ničit objekty PVO uskupení nepřítele v pásmu průletu našeho letectva cestou zničení a umlčení jeho palebných baterií, především Hawk a Patriot, PLRS a hlavního

vých PVO baterií vojskové PVO nepřítel s cílem zabezpečit proniknutí vlastního letectva nepřátelskou PVO.

Přitom hlavní pozornost je nutné soustředit na baterie PLRS Patriot, protože ty jsou v současnosti nejnebezpečnějším prostředkem PVO, neboť mají schopnost ničit vzdušné cíle s vysokou pravděpodobností zničení.

2. Ničit objekty nepřítel, jeho systémy řízení a radiolokační prostředky s cílem dezorganizovat PVO. Přitom objektem úderu RVD mohou být velitelská stanoviště od brigády výše, jeho střediska velení a nařazení, střediska i stanoviště velení a vyhledávání taktického letectva, radiolokační stanoviště LARS a útvary REB.

3. Ničit letecké útvary nepřítel na letištích, a to především stíhací letectvo. Tento úkol bude plněn údery raket s konvenčními hlavicemi ničení, údery na letiště, ničením letounů na stojánkách a též prvků systému letištního zabezpečení s cílem znemožnit vzlety letounů do přeletu úderných skupin vlastního úderného letectva k těmto letištím.

4. Ničit raketová uskupení i vysoce přesné pozemní prvky, systémy zbraní nepřítel v celém pásmu bojové činnosti a také jeho dělostřelecké jednotky v pásmu průletu vlastního letectva.

Úspěšné řešení tohoto úkolu snižuje jaderný potenciál nepřítel a jeho možnosti uskutečnit úder raketami s konvenčními prostředky ničení, zvláště vysoce přesnými systémy a vést paubu dělostřelectva s cílem dezorganizovat velení našim vojskům.

Realnost plánování

Plánování není jen předvídání možné situace na základě všestranné analýzy stavu a možností proti sobě stojících uskupení vojsk, ale především to je detailní rozpočet všech možných variant a vybrání nejlepších a nejvýhodnějších způsobů vedení úderů, které zabezpečí nejefektivnější způsoby bojové činnosti s maximálním využitím letounů a zbraňových systémů. Tento výběr se uskutečňuje na základě srovnání všech informací a rozpočtů daných počítačem (nebo vypočítanými). Přitom je nutné brát v úvahu i stupeň výcviku letáckého personálu, faktické bojové efektivnosti zbraňových systémů na letounu, zkušenosti pilotů a v některých situacích i výsledky experimentů na stíhacích.

Rozšířený objem úkolů, které řeší RVD ve vzdušné operaci, a také hromadné použití vysoce přesných zbraní třídy vzduch —

země z velkých vzdáleností, umožňuje nám opravit naše názory na rozdělení úsilí letectva podle úkolů v hromadných úderech.

Projevuje se tendence ke snížení počtu letounů ke zničení PVO nepřítel na jedné straně a zvýšení možnosti vedení úderu již v prvních vzletech přímo na letiště a raketové prostředky nepřítel na straně druhé.

Změny v taktice úderného letectva, vynucené novým použitím řízených prostředků z velkých vzdáleností, vytvářejí nutnost zlepšit způsoby zabezpečení úderného letectva od útočících stíhacích letounů nepřítel. To znamená vyčištění vzdušného prostoru, vytlačení stíhacích skupin z prostorů střehu. Přitom je nutné vidět, že úder na letiště stíhacího letectva PVO nepřítel musí řešit raketové vojsko.

Plánování společného použití různorodých sil letectva — dálkového, stíhacího bombardovacího s vysoce přesnými řízenými raketami a pumami, letouny i vrtulníky REB — umožňuje skutečné snížení ztrát bojového letectva od PVO nepřítel.

Všechny tyto faktory se několikrát ujasňují, přepočítávají se odpovídající počty letounů a prostředky ničení, vyčleňují se nutné zálohy pro případ okamžitého zničení znovu objevených a oživených objektů. To všechno se vkládá do základního plánu.

Z uvedeného je zřejmé, že toto je přístup, který zabezpečuje realnost plánování, což samo o sobě je garantem úspěchů při plnění stanovených úkolů.

Operačně taktická sestava

Ukazuje se jako nejzávažnější faktor k dosažení neočekávanosti a největší efektivnosti úderu. Proto i k rozpracování všech prvků v operačně taktické sestavě je třeba přistupovat se zvláštní pečlivostí.

Přesně se musí určit:

- kdy, v jaké době, s jakým úkolem, v jaké sestavě, v jakých výškách provést vypouštění bezpilotních prostředků,
- způsob vyvedení letectva do zón,
- jakými prostředky a v jakém čase zahájit rušení systémů PVO nepřítel vrtulníky systému REB — rušiči,
- v jakých bojových sestavách, vzdálenostech od bezpilotních prostředků, v jakých výškách a rychlostech přeletět linie fronty stíhacím bombardovacím letectvem, vyzbrojeným raketami třídy vzduch — RLS a v jaké vzdálenosti od nich poletí letouny palebného ničení prostředků PVO,
- místo a úkoly stíhacího a průzkumného letectva, rušičů, způsob jejich obrany skupinou ochrany,

Tabulka 1

Termín	Svazy a svazky letectva	Doba trvání (dny)	Počet letounových vzletů	Počet letišť, na která byly vedeny údery	Zničené letouny	
					celkem	z toho ve vzduchu
25.—30. 6. 1941	Letectvo Severního frontu, letectvo Baltského a Severního námořnictva	6	1000	39	130	7
11.—18. 10. 1941	Letectvo Severozápadního, Západního, Brjanského, Jihozápadního a Jižního frontu, dálkové letectvo hlavního velitele	8	934	30	500	—
5.— 8. 11. 1941	Letectvo Kalininského, Západního, Brjanského frontu, letectvo Moskevské zóny obrany	4	693	28	111	51
31. 5. až 4. 6. 1942	Letectvo Brjanského, Jihozápadního a Jižního frontu	5	550	19	62	13
27.—29. 9. 1943	8. LA, dálkové letectvo	3	502	13	23	—
19.—27. 4. 1943	4., 5., 17., 8. LA, letectvo Černomořského námořnictva, část sil dálkového letectva	8	1010	18	260	—
6.— 8. 5. 1943	1., 15., 16., 2., 17., 8. LA	3	1392	22	506	77
8.—10. 6. 1943	1., 15., 2. LA, svazky dálkového letectva	3	1805	15	250	81
13.—18. 6. 1944	1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8. LA, letecké sbory dálkového letectva	6	1472	8	—	—

Tabulka 2

Termín	Svazy a svazky letectva	Doba trvání (dny)	Počet letounových vzletů	Dosažené výsledky
29. 8.—3. 9. 1941	Letectvo Brjanského, Středního a Záložního frontu, svazky dálkového letectva, 1. průzkumná letecká skupina	6	4000	Sníženo tempo 2. tankové skupiny Guderiana
4.—12. 8. 1943	Letectvo 8., 17., 2., 5. LA, svazky dálkového letectva	9	7100	Zastaven plánovaný pochod záloh nepřítele na belgorodsko-charkovském směru
4.—12. 7. 1944	Osm leteckých sborů dálkového letectva	9	2600	Způsobeny značné škody zálohám nepřítele, skupině armád „Střed“ narušeny silnice

— časový sled a způsob manévru, sestava skupin klamné a demonstrační činnosti.

Všechny tyto úkoly jsou spojeny jednotným zámyslem s cílem zabezpečit volnost manévru a samostatnost taktických skupin při řešení hlavního úkolu — nejbezpečnější ochrany proti prostředkům PVO nepřítele a spolehlivého velení.

Těžko se doceneňuje úloha orgánů REB při rozpracování modelu operačně taktické sestavy. Jistě nebude chybou, jestli všechny prostředky a síly REB, to znamená i prostředky palebného ničení RLS nepřítele, v operačně taktické sestavě nazveme tím „stěžejním“, na základě kterého se rozpracovává zámysl a docílí se úspěchu každého úderu.

Otázky velení

Je třeba vycházet z toho, že nejzávažnějším požadavkem, který se musí spojit s operačně taktickou sestavou letectva při úderu je požadavek spolehlivého velení.

Velká vzdálenost objektů úderu od pozemních míst velení, malé výšky letů, složitá situace při rušení, nemožnost použití radiolokační kontroly — to vše vytváří situaci, při které samostatnost, rozumná iniciativa a rozhodná činnost každé úderné skupiny v operačně taktické sestavě určuje úspěch celého úderu. To vše nás nesmí vést k tomu, abychom ztratili, třeba jen částečně, velení letectvu z pozemních míst velení.

Proto i v procesu plánování se musí předvídat použití všech těch prostředků, které nám zabezpečí nepřetržité velení v různých situacích s použitím:

- retranslátorů na vrtulnících,
- vzdušných míst velení,
- dlouhověkých radionavigačních systémů,
- záložních kanálů spojení,
- signálních tabulek atd.

Je třeba vidět, že plánování účasti sil a prostředků frontu ve vzdušné operaci z hlediska objemu i obsahu potřebuje velké zásloby a tyto určují charakter činnosti vojsk frontu v průběhu 4 až 5 dní (doba trvání vzdušné operace na válčišti). To znamená, že i sám **Plán bojového použití letectva** nemůže být jednotným dokumentem.

Protože činnost podle plánu vzdušné operace je těsně spojena s řešením hlavních úkolů frontové útočné operace, je zřejmé, že i plány účasti druhů vojsk ozbrojených sil (tzn. i letectva) a druhů vojsk frontu ve vzdušné operaci budou mít formu dílčí části v jednotném plánu použití druhů vojsk frontu ve frontové operaci. Nejpodrobněji jsou rozpracovány otázky použití vojsk frontu v plánu použití letectva ve vzdušné operaci. Ten je zpracováván samostatně a řeší otázky použití, součinnosti a velení všem silám a prostředkům frontu ve vzdušné operaci.

Proto i podle tohoto plánu bojového použití letectva organizuje velitel frontu přípravu vojsk k účasti v operaci a přes velitele letectva uskutečňuje součinnost a velení.

Vysoké požadavky při plánování bojového použití letectva ve vyšší formě jeho bojového použití — vzdušné operaci — jsou určeny nutností udržovat stálou vysokou bojovou pohotovost letectva a orgánů velení k okamžité a rozhodné činnosti, která směřuje ke zničení leteckých, raketových i protivzdušných uskupení, vybojování a udržení nadvlády ve vzduchu v jakýchkoli podmínkách zahájení války. Proto je třeba, aby štáby letectva zachovávaly obě pravidla, a to:

— zámysl použití letectva ve vzdušné operaci musí zabezpečovat neočekávanost a maximální efektivnost použití letectva v prvním hromadném úderu,

— plán bojového použití letectva se musí neustále doplňovat a upřesňovat.

Plánování bojového použití letectva frontu v první vzdušné operaci je pevně spojeno s hlubokými znalostmi jejího charakteru a vyžaduje tvůrčí, vědecky podloženou předvídavost pravděpodobné činnosti nepřítele a pravděpodobného průběhu bojových událostí. Proto velitelé a štáby musí používat nejhodnějších a neefektivnějších opatření k organizaci součinnosti pro splnění těch nebo i jiných konkrétních úkolů ve vzdušné operaci.